

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 37/2016
20.10.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Браниславе Апостоловић и Гордане Ајншпилер-Поповић, чланова већа, у спору по тужби тужиоца-противтуженог АА ДОО из ..., кога заступа пуномоћник Ђорђе Калањ, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ ДОО из ..., кога заступа пуномоћник Влатко Јокић, адвокат из ..., ради дуга, вредност предмета спора по тужби 689.896,18 евра, а по противтужби 614.309,11 евра, одлучујући о ревизијама тужиоца-противтуженог и туженог-противтужиоца, изјављеним против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.5786/15 од 06.11.2015. године, у седници већа одржаној дана 20.10.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца –противтуженог АА ДОО из ... и туженог –противтужиоца ББ ДОО из Добановаца, изјављене против пресуде Привредног апелационог суда Пж бр.5786/15 од 06.11.2015. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр.1312/2014 од 16.06.2015. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца-противтуженог којим је тражио да се обавезе тужени-противтужилац да му плати износ од 689.696,18 евра са каматом по есконтној стопи коју примењује Централна европска банка почев од 18.08.2008. године па до исплате. Ставом другим одбијен је противтужбени захтев којим је тужени-противтужилац тражио да се обавезе тужилац противтужени да му плати износ од 446.309,11 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС са каматом по Закону о висини стопе затезне камате почев од 18.08.2008. па до исплате. Ставом трећим одбијен је противтужбени захтев којим је тужени противтужилац тражио да се обавезе тужилац противтужени да му плати износ од 210.338,96 евра по средњем курсу НБС са каматом по Закону о висини стопе затезне камате почев од 18.08.2008. године па до исплате. Ставом четвртим одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Привредни апелациони суд пресудом Пж бр.5786/15 од 06.11.2015. године у ставу I изреке делимично одбија као неосноване жалбе тужиоца-противтуженог и туженог противтужиоца и потврђује пресуду Привредног суда у Београду П бр.1312/2014 од 16.06.2015. године у делу става првог изреке којим је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужени-противтужилац да тужиоцу противтуженом плати износ од 299.608,05 евра са каматом по есконтној стопи коју примењује Централна европска банка почев од 18.08.2008. године па до исплате и у делу става II и III изреке којим је одбијен противтужбени захтев да се утврди потраживање туженог-противтужиоца према тужиоцу-противтуженом у износу од 230.100,00 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС са каматом по Закону о висини стопе затезне камате почев од 18.08.2008. године па до исплате и да се обавезе тужилац противтужени на исплату износа од 168.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС са каматом по Закону о висини стопе затезне камате почев од 18.08.2008. па до исплате. У ставу II изреке суд делимично усваја жалбе парничних странака, преиначује пресуду Привредног суда у Београду П бр.1312/2014 од 16.06.2015. године у делу става један изреке и у делу става II изреке, пресуђује тако што у тачки 1 утврђује а) да постоји потраживање тужиоца према туженом у износу од 390.088,13 евра, б) да постоји потраживање туженог према тужиоцу у износу од 216.209,11 евра, в) да су се потраживања под а) и б) пребојем угасила за износ од 216.209,111 евра, одбија тужбени захтев да се обавезе тужени на исплату износа од 216.209,11 евра са каматом по есконтној стопи коју примењује Централна европска банка почев од 18.08.2008. године до исплате. Обавезује туженог-противтужиоца да тужиоцу-противтуженом исплати износ од 173.879,02 евра са каматом по есконтној стопи коју примењује Централна европска банка почев од 18.08.2008. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године према Закону о затезној камати па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом III укида првостепену пресуду у делу става трећег изреке којим је одбијен противтужбени захтев да се обавезе тужилац противтужени да туженом противтужиоцу плати износ од 42.388,96 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС са каматом по Закону о висини стопе затезне камате почев од 18.08.2008. па до исплате без враћања на поновни поступак. Ставом IV преиначује решење о трошковима поступка садржано у ставу четвртм пресуде Привредног суда у Београду П бр.1312/2014 од 16.06.2015. године, тако што обавезује туженог да тужиоцу исплати износ од 843.050,00 динара.

Против другостепене пресуде тужилац-противтужени изјављује благовремену и дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права, у делу у коме није успео у спору.

Тужени-противтужилац, побија другостепену пресуду, у делу у којем је усвојен тужбени, одбијен противтужбени захтев због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Ревизијски суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 55/14) и одлучио као у изреци ревизијске пресуде из следећих разлога:

Ревизије парничних странака нису основане.

Нижестепене пресуде нису захваћене битном повредом из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Предмет тужбеног захтева је исплата износа од 689.696,18 евра који тужилац потражује на име цене за изведене радове (уговорени и накнадни радови). Предмет противтужбеног захтева је исплата износа од 614.309,11 евра на име накнаде штете и уговорне казне.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су закључиле уговор број ... од 12.03.2007. године према коме се тужилац обавезао да као извођач изврши пројектовање, производњу, инсталацију и радове на објекту на парцели туженог као наручиоца радова у ..., површине 4.132м² са канцеларијама са саобраћајницима и паркинзима и портирнице од 9м². Уговорена је примопредаја објекта по систему „кључ у руке“ а могућност уселења у комплекс предвиђена је најкасније до 30.09.2007. године. Тужилац је као извођач радова био задужен за добијање дозвола од органа власти са обавезом да плати уговорну казну у висини од 3.000 евра дневно по дану у случају непоштовања термина за извршење радова. Вредност радова је уговорена у укупном износу од 2.190.000 евра плус ПДВ. Дефинитивном понудом која је саставни део уговора била је предвиђена изградња према нацртима архитекте ВВ у три фазе. Анексом уговора од 30.09.2007. године предвиђено је да ће тужилац на земљишту туженог изградити још једну халу од 1.156,5м² укључујући и рампу од 154,2м према Пројекту као додатак постојеће хале по цени од 330.000 евра плус ПДВ уз рок за завршетак и преузимање објекта 01.12.2007. године.

Вештачењем је утврђено да укупна вредност уговорених радова по уговору и анексу уговора износи 2.973.600,00 евра са ПДВ, а по дефинитивној понуди 3.213.757,85 евра. Тужени је платио тужиоцу износ од 2.737.629,85 евра, а за плаћање по основу уговорне документације остало је 235.970,15 евра. Имајући у виду вредност уговорених радова, вредност накнадно изведених радова, радова на отклањању недостатака, вредност незавршених радова, износа плаћених радова, вештачењем је утврђено да потраживање тужиоца према туженом по првој варијанти износи 49.538,33 евра а по другој варијанти 689.699,18 евра. Висина штете због некавалитетно изведених радова по првој варијанти износи 105.000 евра а по другој 168.000 евра.

Првостепени суд одбија тужбени захтев тужиоца као неоснован уз образложење да је између странака био закључен уговор о грађењу по систему „кључ у руке“ па без обзира на чињеницу извршења радова чију цену потражује, тужилац нема право да од туженог потражује тужбом тражени износ. У погледу противтужбеног захтева, првостепени суд одбија захтев из противтужбе уз образложењем да тужени нема право на потраживање уговорне казне по основу доцње у извођењу радова, јер објекат није изграђен по пројекту од 09.12.2006. године, већ је изграђен по главном пројекту од октобра 2007. године који је саставни део потврде о пријави почетка извођења радова од 19.02.2008. године

(пројекти се међусобно разликују). Није уговорен рок извођења радова по пројектима по којима су извођени радови те потраживање пенала по основу кашњења није основано према израженом правном ставу првостепеног суда. Првостепени суд одбија и захтев за накнаду штете уз образложење да тужени није благовремено обавестио тужиоца о недостацима на нарученим и изведеним радовима. Тужени као инвеститор је почео да користи магацинску халу почев од 19.11.2007. године, а на недостатке у изradi пројекта се позвао поднеском од 23.02.2010. године па је према израженом правном ставу првостепеног суда позивање на ове недостатке учињено по протеку законског рока.

Другостепени суд у одлуци по жалбама парничних странака изражава делимично другачији правни став. Одбија жалбе парничних странака и потврђује првостепену пресуду у делу у којем је одбијен тужбени захтев да се обавезе тужени противтужилац да тужиоцу противтуженом плати износ од 299.608,05 евра и којим је одбијен противтужбени захтев да се утврди потраживање туженог-противтужиоца према тужиоцу-противтуженом у износу од 230.100,00 евра. Преиначује првостепену пресуду тако што утврђује потраживање тужиоца према туженом у износу од 390.088,13 евра, да постоји потраживање туженог према тужиоцу у износу од 216.209,11 евра и да су се наведена потраживања пребојом угасила за износ од 216.209,11 евра, одбија тужбени захтев да се обавезе тужени на исплату износа од 216.209,11 евра а обавезује туженог противтужиоца да тужиоцу-противтуженом исплати износ од 173.879,02 евра. Укида првостепену пресуду у делу у којем је одбијен противтужбени захтев за износ од 42.338,96 евра без враћања на поновни поступак.

С обзиром на тако утврђено чињенично стање правилно је другостепени суд применио материјално право када је потврдио првостепену пресуду у делу у којем је одбијен противтужбени захтев, а исту преиначио тако што је утврдио износ међусобних потраживања парничних странака, извршио пребој потраживања за износ од 216.209,11 евра и у том делу одбио тужбени захтев тужиоца, а обавезао туженог противтужиоца да тужиоцу-противтуженом исплати износ од 173.879,02 евра.

Ревиденти у ревизијским разлозима изражавају супротан правни став од израженог става другостепеног суда.

Ревизијски суд не прихвата у ревизији изражене правне ставове.

Чланом 630. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да је уговор о грађењу уговор о делу којим се извођач обавезује да према одређеном пројекту сагради у уговореном року одређену грађевину на одређеном земљишту, или да на таквом земљишту односно на већ постојећем објекту изврши какве друге грађевинске радове, а наручилац се обавезује да му за то исплати одређену цену. У члану 633. истог закона прописано је да за свако одступање од пројекта грађења, односно уговорених радова, извођач мора имати писмену сагласност наручиоца. Он не може захтевати повећање уговорене цене за радове које је извршио без такве сагласности.

Предмет тужбеног захтева је исплата уговорених, а неплаћених радова и исплата накнадно изведених радова. Путем вештачења, утврђено је да дуг туженог за неплаћене уговорене радове износи 235.970,15 евра по првој варијанти, односно по другој варијанти 476.128,00 евра. Имајући у виду да је по првој варијанти (на основу уговора и анекса) вредност уговорених радова са ПДВ износила 2.793.600,00 евра, а по другој варијанти (по дефинитивној понуди која је била након закључења уговора о грађењу) 3.213,757,85 евра, наведена разлика између укупне вредности уговорених радова по подацима из понуде и из уговора проистекла је из погрешних рачунарских операција из понуде и укупног износа у уговору што се може ставити тужиоцу у кривицу. Следом реченог правилан је закључак Привредног апелационог суда да дуг туженог за неплаћене уговорене радове износи 235.970,15 евра, јер су овај износ вештаци утврдили полазећи од уговора о грађењу, анекса уговора, а у поднеску од 02.06.2015. године тужени је навео да није спорна преостала обавеза туженог према тужиоцу од 235.970,15 евра. У погледу накнадних радова изведених уз сагласност туженог, другостепени суд правилно закључује да се спорни однос има расправити имајући у виду целокупан однос парничних странака. Објекат није изграђен по пројекту од 09.12.2006. године него по главном пројекту логистичке хале ... од октобра 2007. који је саставни део потврде о пријави почекта извођења радова од 19.02.2008. године. Неспорно је да је постојала сагласност туженог на измењени пројекат и да се сагласио са накнадним радовима, што произилази из доказа у списима. Из протокола о уговореним и изведеним радовима на објекту наведеног логистичког центра који је тужени доставио тужиоцу у писменој форми уз мејл од 24.06.2008. године, тужени потврђује да су на његов захтев изведени накнадни грађевински радови и да исте прихвата таксативно са појединачним ценама, и према обрачуну туженог у износу од 154.117,98 евра. Тужени није оспорио веродостојност наведеног протокола, а на исти се сам позвао у поднеску са противтужбом од 08.03.2009. године. Имајући у виду наведено, потраживање тужиоца је основано за износ од 390.088,13 евра (неплаћени уговорени радови и накнадни радови изведени уз сагласност туженог).

У погледу противтужбеног захтева правилно је другостепени суд применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и утврдио да постоји потраживање туженог према тужиоцу у износу од 216.209,11 евра. Ово из разлога што је током поступка утврђено да су на објекту постојали недостаци у погледу квалитета изведених радова, а у списима предмета стоји да су констатовани ти недостаци, да је тужени тужиоцу у марту 2008. године упутио допис којим тражи њихово отклањање. Тужени је као инвеститор почео да користи магацинску халу за складиштење робе чиме се сматра да је објекат предат на употребу инвеститору дана 19.11.2007. године из чега произилази да је благовремено тужени упутио тужиоцу примедбе на изведене радове. Имајући у виду да вредност радова на отклањању неодстатака износи 66.528,29 евра, а да вредност незавршених радова износи 149.680,82 евра, то је правилно утврђено постојање противпотраживања туженог према тужиоцу у наведеном износу (216.209,11 евра) те је након извршеног пребијања суд правилно усвојио захтев тужиоца за износ од 173.879,02 евра.

Неосновано се ревизијом тужиоца-противтуженог указује да је материјално право погрешно примењено, јер су нижестепени судови пропустили да примене одредбе општих узанси о грађењу, према којима је тужени у обавези да плати целокупну вредност захтеваних накнадно изведених радова а у складу са налазом вештака. Ово из разлога што су парничне странке уговориле извођење радова по систему „кључ у руке“, а из протокола о уговореним и изведеним радовима на објекту логистичког центра ... у ..., произлази да тужени потврђује да су на његов захтев изведени накнадни грађевински радови у висини од 154.117,98 евра. Код клаузуле „кључ у руке“ нема накнадних и непредвиђених радова, осим ако су анексом уговорени или ако их је признао инвеститор. Основ за накнаду је признање инвеститора, што је исти и урадио наведеним протоколом и тај износ је у обавези да плати, а не износ утврђен вештачењем како то сматра неосновано ревидент.

Неосновано је указивање туженог противтужиоца да није било места усвајању тужбеног захтева у делу за накнадно изведене радове од 154.117,98 евра имајући управо у виду сачињени протокол о уговореним изведеним радовима на објекту наведеног логистичког центра који је сам тужени доставио тужиоцу у писменој форми уз мејл од 24.06.2008. године а у коме потврђује да су на његов захтев изведени накнадни грађевински радови у тој висини.

Такође се неосновано указује и да је материјално право погрешно примењено у делу којим је одбијен његов противтужбени захтев за исплату уговорне казне у износу од 230.110,00 евра, имајући у виду да тужени противтужилац није доставио доказе да је тужиоцу-противтуженом по пријему радова, без одлагања саопштио да задржава право на уговорну казну, а у складу са одредбом члана 273. Закона о облигационим односима. Осим тога тужени-противтужилац је почео да користи пословни простор 19.11.2007. године, чиме је фактички изгубио право да захтева уговорну казну у судском поступку.

Како не постоје ревизијски разлози, тако ни они на које се пази по службеној дужности, ревизијски суд је на основу овлашћења из члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић